

В. С. Загрійчук, С. Ю. Федоренко

Нечаївка

НЕЧАЇВКА – село Кропивницького (до липня 2020 – Компаніївського) району Кіровоградської області. 2020 Нечаїв. сільс. раду (підпорядк. села Золотницьке та Криничувате) зараховано до Компаніїв. селищ. громади. Н. знаходиться у верх. течії р. Сугоклія (притока Інгулу, бас. Південного Бугу), за 44 км від обл. центру, 18 км від смт Компаніївка та 51 км від залізнич. ст. Кропивницький. Площа 3,1 км². За переписом насел. 2001, проживали 640 осіб; станом на 2019 – 535 осіб; переважно українці. Пobl. села досліджено декілька курганів скіфо-сармат. періоду й археол. пам'ятку доби пізнього неоліту – комплекс Межові камені (15 пар паралельно розміщених каменів, що тягнуться у напрямі зі Сх. на Зх.). Знайдено артефакти трипіл. і салтів. культур. Село засн. 1772 секунд-майором М. Нечаєвим на місці запороз. зимівників. Потім тривалий час належало поміщикам Жуковським, які 1823 збудували церкву Пресвятої Покрови Божої Матері (1937 зруйновано). У ній 1901–20 ієреєм був Никон (Когутовський), якого 1997 канонізовано УПЦ МП як священномученика. 1859 село стало волос. центром Єлисаветгр. пов. Херсон. губ. 1879 відкрито церк.-парафіял. школу. 1896 було 127 дворів, мешкали 803 особи. На х. Майєрове pobl. Н. 1902 народився письменник Ю. Яновський (на місці батьків. хати – пам'ят. знак; 1972 відкрито Яновського Ю. Літературно-меморіальний музей, pobl. якого встановлено погруддя). Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. У Н. неодноразово бував Н. Махно. 1920–22 на посаді фельдшера працював майбут. письменник, драматург І. Микитенко (на приміщенні дільнич. лікарні – мемор. дошка). Тут він організував самодіял. театр, почав писати перші літ. твори. 1920–22 – у складі Микол., 1922–25 – Одес. губ.; 1923–24 – Єлисаветгр., 1924–30 – Зінов'єв. округ; 1932–37 – Одес., 1937–39 – Микол., від 1939 – Кіровогр. обл. 1923 з Компаніїв., Нечаїв. і Лозуват. волостей утвор. Компаніїв. р-н, у межах якого з перервами Н. перебувала до 2020; відтоді – у межах Кропивниц. р-ну. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від серпня 1941 до 13 березня 1944 – під нім. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни воювали 387 воїнів-земляків, з них 272 загинули. У брат. могилі похов. 23 рад. воїни-визволителі. Є значні поклади сірих і рожевих гранітів, бутового каменю, жорстви, каоліну, глини та піску. У Н. – заг.-осв. школа, Будинок культури, б-ка. Серед видат. уродженців – фахівець у галузі механіки та приклад. математики О. Горошко, лікар-хірург Ю. Полоус; художник-монументаліст, іконописець М. Ткаченко.

Фотоілюстрації



Бібліографічний опис:

Нечаївка / В. С. Загрійчук, С. Ю. Федоренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-71934>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).